1838

BREDASCHE COURANT

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS-BLAD.

Zondag en Maandag 25 en 26 November.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 22sten November.

De *Moniteur* behelst eene ordonnantie, houdende dat de beide marine-regimenten, opgerigt in 1831, zullen gereorganiseerd worden en nu den naam voeren van regimenten infanterie der marine. Dezelve zullen strekken voor het houden van garnizoen in de zeehavens en in de kolonien, terwijl bij deze twee nog een derde regiment zal opgerigt worden.

— Heden morgen is een buitengewoon koerier van Brussel op de Tuilerien aangekomen. Men merkt thans eene groote drukte in den koerierwissel op tusschen Parijs en Londen, en gelooft dat dezelve op de hollandsch-belgische aangelegenheden betrekking hebben. Voorts leest men heden in de gewone briefwisseling dezer hoofdstad: Het schijnt dat de bevelen die aan de troepen te Lyon en Bourges gezonden zijn, geheel onverwacht zijn opgekomen. Zij zijn door den telegraaf overgemaakt. Ongetwijfeld heeft de inhoud van het adres der belgische kamer van vertegenwoordigers, in antwoord op de troonrede, tot deze troepenbeweging aanleiding gegeven; welligt ook de wensch, om op het gemoed der gedeputeerden indruk te maken bij het naderend oogenblik van de opening onzer kamers.

— Het lijk van den hoogleeraar *Broussais* is gisteren plegtig ter aarde besteld; een groot getal hoogleeraren, leden van geleerde genootschappen, studenten en vrienden van den overledene volgden het naar het kerkhof van *Père Lachaise*. Daar werd de lijkrede op den vermaarden geneesheer door een' zijner voornaamste leerlingen en vrienden, den hoogleeraar *Bouillaud* gehouden, waarna de heeren *Orfila*, *Droz* en de baron *Larrey*, namens onderscheidene geleerde genootschappen, bij eene toespraak hunne hulde aan den overledene bragten. De invallende duisternis belette nog andere sprekers het woord te voeren, en zulks schoon de stoet reeds ten één ure het sterfhuis had verlaten, doch men had drie uren noodig gehad, om door de lange straten van Parijs tot op het kerkhof te komen. Aan het slot zijner lijkrede stelde de heer *Bouillaud* voor, om den overledene een gedenkstuk te stichten, waartoe dadelijk eene inschrijving werd geopend en door een paar geneesheeren ieder voor 100 fr. ingeschreven werd. De minister van oorlog heeft de weduwe een brief van rouwbeklag geschreven, wegens het verlies, dat het leger in haren echtgenoot, als eerste officier van gezondheid, geleden had.

— Veel opspraak had voor eenige dagen in Parijs gemaakt, dat eene schildwacht aan de Tuilerien op post staande, een persoon, die op het herhaald aanroepen geen gehoor gegeven had noch teruggeweken was, door het losbrandend schot van den schildwacht getroffen werd en op de plaats bleef. Men heeft den laatsten deswegens voor den krijgsraad betrokken, waar hij op vrije voeten werd gesteld, na de verklaring, dat hij zijn' schot gelost had in de meening dat de gezegde persoon, die hem eerst sterken drank had aangeboden en daarna beleedigingen toegevoegd, het hek der Tuilerien wilde beklimmen.

— Men heeft voor eenige dagen van de terugkomst en de ontvangst in de hoofdstad des maarschalks *Soult* gesproken. Het blijkt nu, dat hij eerst tegen de opening der kamers wordt gewacht.

— De bladen uit Toulon behelzen berigten uit Algiers tot den 10den dezer. Men was aldaar toen nog even onzeker omtrent het lot van *Abd-el-Kader*. De geruchten aangaande zijn' dood en den ondergang van zijn leger in de nabijheid van Ain-Madi, waren sedert noch bevestigd, noch gelogenstraft geworden.

— De berigten uit Madrid tot den 14den vermelden, dat de generaal *van Halen* in onderhandeling met *Cabrera* was getreden, met de bedoeling om een einde te maken aan de wederzijds, onder den naam van represailles, gepleegd wordende gruwelijke moordtooneelen. Bij zijn eerste antwoord had *Cabrera* verklaard, dat hij de moorden van Valencia zou wreken, en men verzekerde ook reeds dat hij den adjudant van *Pardinas* en andere gevangenen had laten ombrengen. *Van Halen* had geantwoord, dat hij *Cabrera* verantwoordelijk stelde voor de weerwraak, welke zijne wreedheid zou noodzaken, om op 10,000 karlistische gevangenen te nemen, die nog in handen der constitutionelen waren.

— De leden der commissie van het adres van antwoord der cortes te Madrid, hadden zich niet kunnen verstaan over de daarin te brengen zinsneden. De oppositie-leden wilden daarin eene phrase voegen, dat Frankrijk het traktaat van het viervoudig verbond niet nauwgezet naargekomen was; de meerderheid, inzonderheid de heer *Martinez de la Rosa*, was daartegen.

In de cortes had een der leden de ministers onderhouden over den ongelukkigen staat der provincie Toledo, en zich beklaagd, dat het bewind dit gewest aan zijn lot overliet.

Het geregeld ter dood brengen van karlistische gevangenen in Valencia en Arragon blijft voortduren. Een der Madridsche dagbladen deelt onder anderen eene depeche mede van zekeren kolonel *Cormano*, chef van den staf te Valencia, waarin deze zegt van den chef van den staf van het leger van het centrum de orde ontvangen te hebben, om acht en twintig karlistische onder-officieren, die zich nog in het kapitein-generaalschap van Valencia bevonden, onmiddellijk te doen fusilleren; tien zouden er te Sarrion, het hoofdkwartier van het gezegd leger, en acht en vijftig te Saragossa, omgebragt worden; alles uit weerwraak over de ombrenging der zes en negentig constitutionele onder-officieren op last van *Cabrera* gefusilleerd. Te Valencia was dit wreedaardig bevel slechts gedeeltelijk ten uitvoer gelegd; slechts het noodig getal slagtoffers ontbrak er.

Uit Barcelona wordt van den 9den geschreven, dat de gebeurtenissen van Valencia ook daar de gemoederen in beweging hadden gebragt, doch dat de autoriteit het volk nog in toom had weten te houden. De kapitein-generaal baron *de Meer* werd spoedig in de hoofdstad teruggewacht. Ook te Barcelona was eene junta van weerwraak ingesteld.

— Ter beurze werd bijna over niets anders gesproken dan over de beraadslaging van den raad van bestuur van den spoorweg van Parijs naar Havre, waarin men besloten heeft, om aan de kamers bij derzelver aanstaande bijeenkomst de likwidatie der maatschappij en het ontslag van den graaf *Jaubert*, het hoofd der onderneming, die tegen de verevening was, te vragen. — De daling in de binnenlandsche fondsen heeft heden weder opgehouden. De notering was heden (22 November) 5 pCt. 110,60; 3 pCt. 81,70; Nap. r. 102,30; Sp. Ard. 16¾; Difered. 5; Rom. L. 101¾.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 29sten November.

Men verwacht hier vrij algemeen, dat de Duitsche Bondsvergadering, alvorens zich te adjourneren, zich ernstig met de zaken van Hanover zal bezig houden, ofschoon het niet te vermoeden is dat daaromtrent vooreerst een definitief besluit genomen zal worden.

Uit Hanover verneemt men, dat de operatie aan het gezigt van den Kroonprins op nieuw tot het voorjaar is uitgesteld. Voorts wordt van daar geschreven, dat men tegen den aanvang van het volgende jaar de bijeenroeping der Stenden te gemoet ziet, en eindelijk, dat de Regering niet voornemens schijnt zich krachtdadig tegen den wederstand van sommige Roomsch-Katholijke Geestelijken, ten opzigte der gemengde huwelijken, te verzetten, maar van de goede gezindheid van het Domkapittel te Hildesheim verwacht, dat de zaak, zonder hare bemoeijingen, zal worden bijgelegd.

— Z. H. de Paus zou zich, indien men op hetgene deswege uit Rome geschreven wordt, staat mag maken, de zaken van Polen thans sterk aantrekken, en den Russischen gezant reden gevraagd hebben, waarom in de poolsche provinciën een veel grooter aantal kerken en kloosters vernietigd was, dan bij de overeenkomst bepaald is, waarop die diplomaat beloofd zou hebben, den Keizer daarover te zullen schrijven.

— Uit Weenen schrijft, men dat de nominale som der obligatiën der oude schuld, waarvan de amortisatie in 1838 bepaald was, bedraagt 5,644,189 fl., terwijl van 1818 tot 1838 reeds voor eene som van 115,021,733 fl., is geamortiseerd.

— De russische grootvorst troonopvolger is, altijd onder den naam van graaf *Borodinski* reizende, den 13den met een talrijk gevolg te Venetie aangekomen. Hij nam zijn intrek in de voor hem in gereedheid gemaakte vertrekken van het keizerlijk paleis, waar de gouverneur van Venetie, graaf *Spaur*, en de luitenant-veldmaarschalk [illegible] hem ontvingen.

— Uit Rome schrijft men, dat de reis van de prinses van Beira aldaar geen geheim was geweest. Men voedde veel hoop, dat de tegenwoordigheid der prinses, wier vast karakter genoegzaam bekend was, heilzame gevolgen, zoo in het hoofdkwartier van don *Carlos* als in het algemeen, voor zijne zaak zou hebben.

— In berigten uit Konstantinopel tot den 31sten ll. wordt insgelijks vermeld, dat men er tijdingen nopens onlusten op Creta ontvangen had. De Porte meende, dat dezelve uit Griekenland aangestookt werden, en wilde deswege bij Koning *Otto* klagten inbrengen.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 24sten November.

Donderdag heeft de raad van State, onder het voorzitterschap van Z. K. den Prins *van Oranje*, eene buitengewone vergadering gehouden, welke door Hoogstdezelve eergisteren met den meesten spoed was belegd geworden.

— Naar men verneemt, zal weldra van regeringswege vastgesteld wezen de regeling van de hypotheken en het kadaster onder een eenigen bewaarder in iedere hoofdplaats van elk arrondissement.

— Zijne Majesteit heeft goedgekeurd de overeenkomst omtrent eene voorgenomene verdeeling der afgravingen in de markt Exel, provincie Gelderland, alsmede eene door gedeputeerde Staten van Overijssel ingezonden verordening op het maalloon.

— Eervol ontslag is door Z. M. verleend aan jkh. *C. H. Roëll*, 2den luitenant van de afdeeling kurassiers n°. 1, en met ultimo December aan den adelborst voor de zeedienst op het koninklijk instituut voor de marine te Medemblik, *H. J. de Lange*.

— Ter vervulling van het militair-commissariaat in het 2de ressort van Noord-Holland, hoofdplaats Haarlem, hetwelk op dit oogenblik vakant is, is dezer dagen aangesteld de heer *F. K. L. Sluyterman*, thans majoor bij het 2de bat. der 3de afdeeling mobiele Noord-Hollandsche schutterij.

— Door den minister van kolonien is bekend gemaakt, dat bij zijn departement eene aanvraag zijnde ingekomen van den Gouverneur-Generaal van Neerlandsch Indie, om uitzending van een tiental ongehuwde waterstaats ambtenaren, welke bij voorkeur geen hoogeren ouderdom dan vijf-en-twintig jaren bereikt hebben, die het examen als aspirant-ingenieur voor den Waterstaat en 's lands gebouwen, op eene voldoende wijze kunnen afleggen, en mitsdien, zoo wel de civiele bouwkunde, als het landmeten verstaan, die eenigen tijd bij 's lands werken in Nederland zijn geëmploijeerd geweest, en de geprojecteerd wordende werken, zoo mede opnamen van steden en landschappen, in teekening kunnen brengen, en voorts eene toereikende kennis bezitten van de beginselen der mathematische wetenschappen, zoo worden degenen die daartoe genegen zijn en zich aan het voor opgemelde betrekking vastgesteld examen willen onderwerpen, uitgenoodigd, om zich met de noodige bescheiden van ouderdom, gedrag en voldoening aan de wet op de militie, voor den laatsten December aan het departement van kolonien aan te melden; zullende de uitzending in drie jaren tijds plaats hebben, vier in het eerste en drie in elk der beide volgende jaren, wordende als minimum der vaste bezoldiging toegezegd *f* 300 *f* 250 en *f* 200 's maands, naar de gegeven blijken van bekwaamheid en geschiktheid; voor den overtogt wordt een voorloopig traktement van *f* 70 's maands toegezegd, en des noodig een voorschot van *f* 800. Van deze ambtenaren zullen er als landmeters van de 1ste, 2de of derde klasse te Batavia, Samarang of Sourabaija kunnen worden aangesteld.

— Op den 30sten November, zal in den koninklijken Nederlandschen schouwburg te 's Hage, gegeven worden, eene eerste voorstelling van: *Oranje's terugkomst in November 1813 herdacht*, vaderlandsche tooneelmatige schets, in twee afdeelingen met zang, door den dichter *A. van der Hoop*.

— Woensdag avond heeft de heer *Sudre*, in de zaal van *Diligentia*, 's Hage de bevorens aangekondigde soirée, der door hem uitgevonden muzykale taal gehouden. Binnen kort zal eene dergelijke soirée te Leyden plaats hebben.

— Men schrijft uit 's Gravenhage, dat de leerrede, die de hofprediker *Dermout*, op Zondag den 18den November, in de Kloosterkerk aldaar, in tegenwoordigheid van Z. M. den Koning en Zijn geheele gezin, ter gedachtenis van de 25ste verjaring van Neerlands verlossing, heeft uitgesproken, eerlang, bij *S. de Visser en Zoon*, in het licht zal verschijnen.

— De kommanderende generaal in de Rijnprovincie, vrijheer *von Borstell*, heeft den 14den dezer te Coblentz eene bekendmaking uitgevaardigd, inhoudende, dat de plaats gehad hebbende oproerige wederstand tegen schildwachten en buitenposten hem tot het bevel hebben genoodzaakt, dat alle buitenposten hunne geweren met scherp moeten laden, en in geval van nood daarvan gebruik maken. Ingebragte bezwaren tegen schildwachten, welke hun regt te buiten mogten gaan, zullen door de vesting- en garnizoens-kommandanten zorgvuldig onderzocht, en zij, schuldig bevonden wordende, strengelijk gestraft worden.

In de drie laatste dagen is te Brussel een koerier met depeches van den belgischen gezant *Lehon* te Parijs, voor vorst *Leopold* en het ministerie van buitenlandsche zaken aangekomen; voorts een engelsch koerier van Londen met depeches voor den britschen gezant en het bureau der buitenlandsche zaken; deze koerier is onmiddellijk naar 's Hage voortgereisd; eindelijk, een derde koerier met depeches van Koning *Lodewijk Philips* aan vorst *Leopold*. Al deze depeches, meent men, dat op de tegenwoordige beraadslagingen der londensche konferentie betrekking hebben.

— Volgens den *Commerce Belge* had te Brussel veel opzien gebaard eene van wege den minister van oorlog uitgevaardigde circulaire, waarin de aannemers van het leger aangemaand worden, om zich gereed te houden binnen kort in buitengewone behoeften te voorzien; onder anderen moesten zij 160 bespanningen, ieder van zes paarden, gereed houden en ruim honderd stellen paardentuigen voor onder-officieren vervaardigen; de aannemers van levensmiddelen en fourages moesten hunne magazijnen voltallig houden enz. Hetzelfde blad voegt er bij, dat ook Holland toerustingen zoude maken en niet minder dan 6000 remonte-paarden aankoopen. Naar deze overdrijving zal men ook van het eerstgemelde wel wat kunnen afdingen.

— Omtrent de ramming van het belgische leger voor 1839 blijkt, uit het aangeboden budget, onder anderen het volgende: Het effectief is nagenoeg op dezelfde hoogte gesteld, als het tegenwoordig jaar. De [illegible] op het onder de wapenen zijn van 48,192 man, behalve de staven; als: infanterie 1946 officieren en 30,823 onder-officieren en soldaten; kavallerie 451 officieren en 5327 onder-officieren en soldaten; artillerie 273 officieren en 6995 onder-officieren en soldaten; genie 92 officieren en 1066 onder-officieren en sappeurs-mineurs; gendarmerie 43 officieren en 1225 onderofficieren en gendarmen. 27,530 man komen op de staten voor, als het jaarlijksch verlof te zullen genieten; te weten 25,530 man van de infanterie, 586 van de kavallerie, 1159 van de artillerie en 400 van de genie. Het reserve leger wordt op 30,000 man berekend, waarvan er 10,000 gedurende tien dagen onder de wapenen voor de jaarlijksche oefeningen moeten komen. Het belgische leger zou alzoo, geheel voltallig naar de tegenwoordige kaders, 106 à 110,000 man bedragen. Naar aanleiding der gevraagde credieten bedraagt het getal paarden 14,271, als 640 voor de infanterie, 7674 voor de kavallerie, 4,867 voor de artillerie, 7 voor de genie en 1,083 voor de gendarmerie; de staven hieronder steeds niet gerekend. De Belgen zouden 39 batterijen artillerie hebben; te weten: 3 batterijen rijdende artillerie, 19 gemonteerde en depot-batterijen, en 18 belegerings-batterijen.

— De koopman *Ries* van Brussel is door de regtbank van Leuven, wegens het door hem in den *Belge* geplaatste valsche telegraphische berigt, met oogmerk om de Spaansche fondsen te doen stijgen en daarmede zijn voordeel te doen, tot zes maanden gevangenis, duizend franken boeten en de aanmerkelijke kosten veroordeeld. De veroordeelde was voornemens om van dit vonnis te appelleren.

— Ter Antwerpsche Beurs waren gisteren genoteerd: Belg. 101⅝; O. Met. 107¼; Sp. Ardoin 16¼; Nap. r. 93¾; Rom. L. 101⅞; Certif. te Antw. 101; Braz. 78¾. Wissel op Amst. en Rott. drie achtste pCt. v.

Blijkens de Londensche berigten tot den 21sten dezer, waren er den vorigen dag depeches van het bureau der buitenlandsche zaken aan den engelschen gezant te 's Gravenhage afgezonden. — De russische spaansche en belgische ministers waren dien dag op het gezegde bureau werkzaam geweest.

— *O'Connell* bevond zich den 18den dezer nog op zijne rondreis door de zuidelijke graafschappen van Ierland, meest overal maaltijden bijwonende en redevoeringen in zijnen gewonen trant, thans zelfs ook tegen sommige leden van het bestuur gerigt, houdende. Den 9den December is bepaald als de dag, op welken ditmaal de inning der jaarlijksche rente, welke de Ieren voor dezen hunnen zoogenaamde bevrijder opbrengen, beginnen zal. Het vorig jaar heeft deze schatting ongeveer dertienduizend ponden sterling opgeleverd.

— Met de jongste brieven uit Kanada is weinig nieuws van belang ontvangen. Lord *Durham* zou Quebec denkelijk den 1sten November verlaten. Men vreesde voor nieuwe troebelen, en de troepen hielden zich gereed, om in tijd van nood op marsch te gaan.

— De doopplegtigheid van den jonggeboren hertog van Oporto moest, volgens brieven uit Lissabon van den 14den, dien dag met grooten luister plaats hebben. De Prins zou, behalve de namen *Louis Felippe Maria Fernando*, een twaalftal anderen ontvangen. De Koningin was, door zich te vroeg aan staatszaken te wijden, ongesteld geworden, maar bevond zich weder beter.

— Ter Londensche Beurs van den 20sten waren genoteerd: 3 pCt. gec. 94⅞; Ned. 2½ pCt. 54¼; Id. 5 pCt. 100⅝; Spanje 17¼; Portugal 20½; Mexiko 23¾; Columbia 25⅝.

RUSLAND EN ZWEDEN.

De opvolgende ontwikkeling van het russische rijk levert menigmaal stof op tot het maken van gissingen, omtrent de bedoelingen van dezen nieuw Europeschen staat en van de vermoedelijke grootheid waartoe deze mogendheid zal geraken. Die gissingen, die ontcijferingen van de toekomst geven menig een stof tot bekommernis

over het lot der Europesche volken, en voor de vrijheid, als die eenmaal bedreigd werd door den Noordschen kolossus, waar toch zou dezelve dan veilig zijn en bescherming vinden? Die bekommernis wordt nu niet alleen in Frankrijk gevoed, alwaar de aanwakkering daarvan geschiedt niet slechts door de propaganda van staatskundige begrippen; zij wordt gedeeld door een aanzienlijk deel van Europa. In Oostenrijk vergeet men niet het magtige Rusland door handelstraktaten tegen te staan; in Engeland is die bekommernis en vrees voor de Russische uitbreiding bijna tot openlijke vijandigheid overgeslagen; in Zweden is de horizont steeds bewolkt met dreigende onweerswolken, die uit het noordoosten opkomen. Een schrijven in de *Algemeene Zeitung* heeft op eene treffende wijze dit in het licht gesteld, en vooral de aandacht bepaald op den toestand van Zweden tegenover de zich meer en meer vasten voet in dit werelddeel verzekerende Russische mogendheid. En inderdaad, als men onder de aandacht neemt, dat die woeste Baltische Zee zich in het wintersaisoen vormt tot eenen vasten grond, waarover duizenden van gewapenden gerust kunnen trekken; en dat er als door de natuur rustpunten zijn aangewezen, waar de reizigers langs dien slechts tijdelijken weg zich kunnen verpoozen en nieuwen leeftogt opdoen; die de op die ruwe vaarwateren geoefende vlooten der Russische magt gadeslaat, die ondanks het onstuimige weder den Keizer vergasten op militaire revolutien, en het verlies van Finland niet voorbijziet; voor dien zijn er wel redenen om de toekomst met bekommering te gemoet te gaan. Sedert Zweden zijne provinciën aan gene zijde der Baltische Zee verloren heeft, om slechts schadeloos gesteld te worden aan deze zijde, zonder zich daardoor te versterken; sedert die haar ontnomene gewesten van lieverlede in den Russischen staat werden ingelijfd, en door de verplaatsing van den zetel des bestuurs de nog bestaande banden van herinnering aan gelijke afkomst zijn afgesneden geworden; nu de voormuur tegen Rusland, een bruggehoofd tegen Zweden is geworden, en het geschut, dat dreigend tegenover den kolossus stond, is omgewend en eigen bodem bedreigt, nu is ook de haat grooter geworden tegen het land, hetwelk Zweden achtervolgelijk Koerland, en Lijfland en Esthland heeft afgenomen; en nu vriendschap aanbiedt die het onstaatkundig wezen zou te weigeren. Heeft de Russische Keizer, toen hij onverwacht te Stockholm een bezoek aflegde bij Koning Karel Jan, de vooringenomenheid weggenomen die tegen den door hem vertegenwoordigden staat in Zweden gevoed wordt; is hij geslaagd, in zijn doel, om, door een openlijk eerbewijs aan den Koning, die bekommerd is of zijn zoon wel zijn troonserfgenaam worden zal, en niet verdrongen worden door den Prins van Wasa, den Koning en de Natie vertrouwen in te boezemen, omtrent de troonsopvolging en de duurzame integriteit van het gedeeltelijk versmolten koningrijk? De toekomst zal het leeren, of de Zweedsche natie te regt of te onregt is beducht geweest, en of zij reden had te zeggen: *Timeo Danaös et dona ferentes.* Magtiger dan de Macedonische veroveraars is de Russische Keizer als hoofd van den Staat en van de Godsdienst, de spil waar alles omdraait; en de grootheid van zijn rijk, dreigt niet te verzinken; want de inrigting van den jeugdigen staat is alzoo gemaakt, dat de stoutheid van veldheeren niet bij magte is, om dat rijk te verdeelen. Wanneer het de bestemmingen des Russischen Rijks is, om zich bij vervolg van tijd meer en meer uit te breiden aan den Europeschen kant; namelijk, zoo als die mogendheid zich die bestemming heeft voorgeschreven en ten doel gesteld; dan wordt de toestand van het overige Europa bedenkelijk; omdat, bij het groote conflict dat er dan zou plaatsgrijpen, de vrijheid en de wetenschappelijke beschaving altijd lijden zouden. Bij den tegenwoordigen toestand van Europa, zoo lang de Duitsche staten zich aaneensluiten, en eene ondoordringbare massa maken, gelijk zij kunnen; en Oostenrijk, bij de oude veerkracht, de belangen van Italie aan de zijne verbindt; dan is er hoop dat de kleinere staten, zoo als Nederland, niet het slagtoffer worden van die worsteling, waarbij de heerschappij van Europa afhangt van de overwinning. Vruchteloos heeft Polen zich gewaagd tegen Rusland te verzetten; van Ruslands wil hangt het bestaan der Porte af, en Zweden zou geen ernstigen strijd lang kunnen uithouden. Daarom beware staatkundige wijsheid den Europeschen vrede, beware, niet door besnoeijing, maar door de uitbreiding van magt der kleinere staten, het wenschelijk evenwigt, en verzekere met den vrede den voortgang van beschaving en van zedelijkheid.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Duitschland. — De Gottinger hoogeschool heeft bij den thans geopenden winter-cursus weder blijken gedragen, dat zij zich nog niet hersteld heeft van den schok, dien haar door de jongste gebeurtenissen in *Hanover* en door het verlies der zeven hoogleeraren getroffen heeft; het aantal harer kweekelingen toch is nu weder met omstreeks honderd verminderd, en weinig hoop schijnt er nog voorhanden om de lediggelaten hoogleeraarsplaatsen binnen kort vervuld te zien. Ook bij de bibliotheek zijn de plaatsen door het overlijden van Reusz en Bunsen en door het vertrek der gebroeders Grimm, opengekomen, nog onbezet gebleven. — De sterrekundige von Littow, heeft den 12den het volgende berigt in de Weener-Courant doen plaatsen: "De komeet van Encke werd in de laatste heldere nachten bij donkere maan, door het ongewapend oog duidelijk waargenomen en deed zich dan hetzelve als een flaauwe nevelvlek voor. Desniettemin was elke andere naauwkeuriger waarneming der komeet bijzonder moeijelijk. Deze schijnbare tegenstrijdigheid komt eensdeels voort uit het bijna volkomen gemis van eenen lichtkern, waardoor elke vergrooting voor het gezigt onmogelijk wordt, anderdeels door de aanmerkelijke uitbreiding van dit hemelligchaam, die in zijne doorsnede omtrent de lengte, omstreeks drie minuten aan den hemelboog beslaat. De staartachtige vorm der geheele nevelvlek kan men overigens thans reeds met de zwakste kijkers duidelijk onderkennen. De komeet staat tegenwoordig in *Hercules* bijna in het midden tusschen de noordelijke *Kroon* en de ster *Pega* in de *Lier*; zij gaat buitengewoon snel voort naar een punt des hemels dat tusschen α en β van *Hercules* ligt en bereikt dit punt omstreeks den 18den November." — Van de bekende verzameling van staatsverdragen en der voor den tegenwoordigen tijd belangrijke aktenstukken, op den naam van Martens uitgegeven, is in den *Dieterichschen* boekhandel te *Gottingen* thans een nieuw deel verschenen, waarmede de verzameling nu tot het jaar 1836 is voortgezet. — Voor het gedenkstuk ter eere van den Cherusker-vorst Herman, is reeds eene som van tusschen de 16 en 17,000 fl. bijeenverzameld. Met den arbeid van den grondslag van het monument is alreede voor eenigen tijd een begin gemaakt.

Zwitserland. — Te *Lausanne* is dezer dagen overleden de heer Louis Dupuget. Hij was te *Yverdun* geboren, doch bragt het grootste gedeelte van zijn leven in *Rusland* door, waar hij het vertrouwen van keizer Paul genoot, die hem de opvoeding zijner beide zonen, de grootvorsten Nicolaas en Michael opdroeg, welke beide Prinsen zelve, toen later hun opvoeder in de afzondering zijne oude dagen sleet, hem door menig eervol blijk hunne erkentelijkheid voor de aan hen besteedde zorgen betoonden. — Te *Lausanne* zal, met het begin van December eene nieuwe hoogeschool geopend worden. De dichter Meschewitz zou er de latijnsche letterkunde, en de heer Cherbuliez van *Geneve* de staatshuishoudkunde onderwijzen.

Engeland. — De zoogenaamde vallende of verschietende sterren die jaarlijks omstreeks de helft dezer maand worden waargenomen, zijn te *Londen* in den nacht van den 13den, tusschen twee en vier ure, in menigte gezien. Op dit fraaije schouwspel volgde een sterk noorderlicht.

Frankrijk. — De nacht van 12 op 13 November is te *Parijs* niet guustig geweest voor de waarneming van het lichtverschijnsel der vallende sterren. In de zitting der Parijsche Akademie van Wetenschappen van den 19den, deelde echter de heer Arago mede, dat hij van verscheidene andere plaatsen berigt van de herhaling dit jaar, van het gezegde verschijnsel ontvangen had. — De heer Ch. Lenormant, hoogleeraar in de faculteit der letteren, heeft dezer dagen een paar verhandelingen uitgegeven, die de liefhebbers der oude letterkunde zeker niet onbelangrijk zullen achten. In de eerste, die over de zamenspraak van Plato, onder den naam van het *gastmaal* bekend, handelt, tracht hij de reden te verklaren die de grieksche wijsgeer bewogen heeft, om den blijspeldichter Aristophanes als tweeden persoon te kiezen, om met Socrates het gesprek te onderhouden, daar het toch algemeen bekend was, dat de eerste een geslagen vijand van Socrates was, zoodanig zelfs, dat hij niet schroomde hem in zijn blijspel *de Wolken*, aan de algemeene bespotting prijs te geven. De tweede verhandeling bevat een onderzoek naar het hieroglyphisch werk van Horapollon. De heer Lenormant spoort den oorsprong van dit werk na, alsmede de strekking die hetzelve bij de ouden had, en tracht verder deszelfs tegenwoordige nuttigheid aan te toonen. Volgens hem werd hetzelve na de vestiging der Grieken in *Egypte* zamengesteld. In de Egyptische priesterscholen bestonden dergelijke boeken, voor diegenen bestemd die na de kennis van het *demotisch* en *hieratisch* schrift, tot de kennis der hieroglyphie wilden overgaan. Het werk van Horapollon was oorspronkelijk in het *demotisch* geschreven, doch door zekeren Philippus, die overigens in de grieksche letterkunde onbekend was, in deze taal overgebragt. Eindelijk meent de schrijver, dat de studie van dit werk, in verband tot de kennis die men heden ten dage aan de hieroglyphie heeft, bijzonder bijdragen zou, om nog meer in den geest der oude egyptische zinnebeelden door te dringen.

Nederlanden. — Naar men verneemt is de heer Testa, gezant van wege onzen Koning in *Griekenland*, en binnen kort uit *Athene* te *'s Gravenhage* aangekomen, verzocht om de diploma's als corresponderende leden van het Archaeologisch Genootschap te *Athene* te overreiken aan de heeren baron van Westreenen van Tiellandt en C. Apostool, directeur van het Museum van schilderijen te *Amsterdam*. — De afdeeling Teekenkunde der Maatschappij *Felix Meritis*, heeft in hare jongste vergadering, den 19den dezer, uitspraak gedaan op de naar de uitgeschrevene prijsvragen, ingekomene stukken. De gouden eerepenning en het getuigschrift der maatschappij werden daarbij toegewezen aan de heeren J. Bosboom, te *Hage*, S. van den Berg te *Amsterdam*, en J. J. Schotel te *Medenblik*, voor derzelver schilderstukken, voorstellende: *eene kerk*, *eene weide* enz., en *een storm op zee*.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (23 November) waren genoteerd : Ned. 2½ pCt. 53½ negen zestiende ; dito 5 pCt. 101 drie zestiende ; Kansbill. 23¾ elf zestiende ¾ ; Amort. Syndi. 4½ pCt. 95 drie achtste ; Handelm. 175 , drie achtste ¼ ; O. Indie 5 pCt. 99 zeven zestiende ; Rijn spoorweg 103 ; Ardoins 16 zeven zestiende ; Oude Russen 105½ ; Columb. 46½.

*** Heden beviel van eene welgeschapene DOGTER , CORNELIA PETRONELLA MARIA VAN DAM , geliefde Echtgenoot van

Breda ,
23 November 1838.

J. N. SMITS.

Er is VERMIST een JAGTHUND , zijnde een Rekel , wit op het lijf , een donker-bruine Kop met doorloopende Bles , op het Kruis donker-bruine Vlekken en bruine Ooren ; die dezelve teregt brengt bij de Rijmeester VAN MERLEN , aan de K. M. Akademie , zal eene goede belooning genieten.

*** De Ondergeteekende heeft de eer aan zijne geëerde Begunstigers en verdere Ingezetenen dezer Stad bekend te maken , dat hij op heden zijne SLAGTERIJ en WINKEL verplaatst heeft , uit de Torenstraat naar de Lange Brugstraat , B. 240. Hij recommandeert zich in ieders gunst , en verzekert van eene goede en prompte bediening.

Breda , den 23. November 1838.

P. VAN DEN BROEK.

*** C. OLIFIER Junior , heeft de eer te berigten , dat de ZIJDEN HOEDEN , MUTSEN , en alles wat tot het MODEVAK behoort , zullen worden vervaardigd door Mejufvrouw J. H. E. KEETEL , welke sedert jaren als eerste *Modist* bij de eerste Fransche Huizen is werkzaam geweest. Hij vleit zich daardoor in staat te zijn , alles ten zijnent te kunnen doen vervaardigen , wat tot de NIEUWSTE MODES behoort , en beveelt zich mits dezen in de gunst zijner geëerde Stad- en Landgenooten aan.

*** A. VAN DE WERK , Notaris te *Zevenbergen* , zal aldaar , aan de Nieuwe R. C. Kerk , op Donderdag den 29. November 1838 , publiek Verkoopen :

Eene groote partij STELLING-HOUT , KORTELING- en STELLING-DEELEN , AFBRAAK van KEETEN en KALKLOOTSEN , eene groote menigte VLOTDEELEN en ander TIMMERHOUT ; eene aanzienlijke partij STEEN en PANNEN ; zes HARDSTEENEN ZERKEN , lang 2 El , 80 Duim , breed 65 en dik 20 Duim , en 9 stuks HARDSTEENEN DORPELS ; een KAAPSTAND , TAKEL- en SCHIJFBLOKKEN , KELDER-WINDEN , SCHAAFBANKEN , enz.

's Morgens om 9 uren te beginnen.

STOOMBOOTEN

WILLEM DE EERSTE en KONINGIN DER NEDERLANDEN.

Varende in het Beurt-veer tusschen NIJMEGEN en ROTTERDAM , vice versa.

Van NIJMEGEN naar ROTTERDAM en 's HAGE ,
alle dagen 's morgens ten 7 ure , en
Van ROTTERDAM naar NIJMEGEN ,
alle dagen , 's morgens ten 6 ure.

Zullende dadelijk bij aankomst te *Rotterdam* eene zeer geschikte DILIGENCE gereed zijn , om de Passagiers naar *'s Hage* te vervoeren , terwijl 's morgens ten half vier ure te *'s Hage* bij J. STAAS , op de Bierkade , zal afrijden eene DILIGENCE , ten einde voor het vertrek der STOOMBOOT te *Rotterdam* aan te komen.

STOOM-JAGT

PRINSES MARIANNE.

van MIDDELBURG naar ROTTERDAM.

NOVEMBER en DECEMBER 1838.

Van Middelburg.				Van Rotterdam.			
Donderdag	29 ,	's morg.	7½ u.	Vrijdag	30 ,	's morg.	6 uur.
†Zondag	2 ,	»	4½ »	Dingsdag	4 ,	»	6 »

NB. De overvaart op de met een † gemerkte Afvaartdagen is , wegens Strooms-tegenstand , van langeren duur dan op de overige.

*** F. P. STERK , te *Breda* , heeft uitgegeven en verzonden :

Dr. JAN J. F. WAP , *REIZE NAAR ROME* , 1 dl. ; voor de Inschrijvers tegen *f* 4,— , en anders *f* 4,80. — Verder een ALBUM *van 4 folio Platen* , bij die REIS behoorende , voor de Inschrijvers *f* 1,— , en anders *f* 3,—. Als er 350 Inschrijvers zijn voor Januarij 1839 , zal het ALBUM nog met vijf stuks folio platen worden vermeerderd , tegen 25 Cents het stuk. — Ofschoon de Inschrijving op het Werk zelf gesloten is , kan men echter , *het ALBUM er bij bestellende* , tot 31 December nog voor de *twee deelen kompleet* , met *het volledig* ALBUM , inteekenen tegen den *niet verhoogden prijs* van *f* 12,—. Het Publiek wordt verzocht , zich te wenden tot hunnen gewonen Boekhandelaar , waar men meest het ALBUM ter inzage zal vinden liggen.

*** Bij de Boekhandelaren DE ERVEN DOORMAN , te *'s Gravenhage* , zal binnen kort het licht zien :

BIJDRAGEN tot de KRIJGSGESCHIEDENIS van *NAPOLEON BONAPARTE* , door den 2den Kapitein bij het Korps Rijdende Artillerie , E. van Löbensels , Adjudant van Zijne Excellentie den Heere Directeur-Generaal van Oorlog. *Eerste bijdrage* , (Veldtogten van 1796—1797 en 1800 in *Italië* , 1805 in *Duitschland*) 300 bladzijden , met vijf Plans en eene algemeene Kaart van het Tooneel des Oorlogs.

*** *Brevet d'Invention* , *Medaille d'honneur.* POIS ELASTIQUES en Caout-Chouc pour CAUTÈRES de Leperdriel , Pharmacien , Faubourg Montmartre , n°. 78 , à *Paris.* ADOUCISSANS à la guimauve SUPPURATIFS au Garou , ils doivent à leur composition et à leur élasticité , la propriété d'entretenir les cautères d'une manière régulière , exempte de douleurs et des inconvéniens reprochés aux autres espèces de pois. Dépôts chez M. GODEFROY , Bandagiste à *Amsterdam.*

*** En vente , à la Librairie Hollandaise et Française de BROESE & COMP. , à *Breda* :

HISTOIRE CRITIQUE ET MILITAIRE DES GUERRES DE LA RÉVOLUTION ,

Précédée d'une introduction présentant le tableau succinct des mouvement de la politique européenne depuis Louis XIV jusqu'à la révolution , et celui des principales causes et des principaux événements de cette révolution ;

PAR LE GÉNÉRAL JOMINI.

12 Volumes in-18 au lieu de 15 , avec quatre atlas formant ensemble 39 cartes , divisés en quatre parties traitant des campagnes depuis 1792.

Prix de l'ouvrage complet 60 Florins.

L'HISTOIRE CRITIQUE ET MILITAIRE DES GUERRES DE LA RÉVOLUTION par le général Jomini , est certes une des œuvres militaires les plus complètes , les plus profondément étudiées , qu'ait produites l'époque moderne : science , art , histoire , toutes les connaissances qu'il importe à l'homme de guerre d'approfondir , se groupent dans ce vaste cadre , qui embrasse tant de faits et tant d'hommes , tant de campagnes et tant de triomphes. L'intérêt existe à chaque page de cette histoire admirable , résumé de vingt cinq ans de lutte , renfermant à la fois de hauts principes de stratégie , de tactique , des tableaux analytiques , des traités d'opérations militaires ; sujets d'études sans nombre , présentés tantôt sous forme de dissertations savantes et lucides , tantôt au milieu des charmes d'une narration animée. — La Littérature militaire n'a point d'œuvre à mettre en parallèle avec celle du général Jomini , c'est un monument qui subsiste dans toute sa splendeur , quand l'âge qui l'avait élevé est déjà loin ; c'est le tableau vivant d'une période qui n'est plus !

COURS ÉLÉMENTAIRE D'ART ET D'HISTOIRE MILITAIRES ,

A l'usage des élèves de l'école royale spéciale Militaire ; par

J. ROCQUANCOURT.

Troisième Édition. Revue et considérablement augmentée.

Advertissement de l'Auteur. Ce n'est qu'après m'être assuré qu'il n'existait pas d'ouvrage qui pût faciliter l'enseignement de l'art militaire , tel que le programme en a été réglé pour l'École spéciale de Saint-Cyr , et sur les instances réitérées de M. le lieutenant-général Campredon , de M. le comte A. de Durfort , et des élèves eux-mêmes , que je me suis hasardé à publier cette première partie de mes leçons , après en avoir reçu toutefois l'autorisation de Son Excellence le Ministre de la guerre.

Ce travail , rédigé à la hâte , pendant les courts instans que me laissent mes fonctions journalières de sous-directeur des études , je réclame toute l'indulgence du public , même celles de mes jeunes lecteurs. Puissent ces derniers y voir une nouvelle preuve de mon zèle pour leur instruction , et l'assurance du désir que j'aurai toujours de leur être utile !

S'il m'est permis d'espérer que des personnes éclairées daigneront m'adresser des conseils dans l'intérêt de l'enseignement , je les recevrai avec la plus vive reconnaissance , et tout amour-propre de ma part sera mis de côté.

Introduction. — Art militaire chez les Grecs. — Art militaire chez les Romains. — Art militaire chez les anciens. — Art militaire au moyen age. — Art. militaire François Ier. — Louis XIII. — Art militaire Louis XIV. — Art. militaire République. — Art. militaire Napoléon. — Louis Philippe.

Deux magnifiques volumes in-8°. , imprimés en caractères neufs , en deux colonnes , sur beau papier vélin satiné , avec 20 planches.

Prix de l'ouvrage complet . . . . *f* 8,—.

Te Breda , bij BROESE & COMP. , Boekdrukkers en Boekverkoopers.